

TOISET 20 UUTTA ASIAA

JOITA ET EHKÄ TIENNYT MAAILMAN KIELISTÄ

SARDI, jota puhutaan Sardinian saarella, on vanhin yhä olemassa oleva romaaninen kieli, ja sen uskotaan olevan lähimpänä latinaa kaikista nykyisistä kielistä.

Oletko koskaan kuullut **KARJALAN** kielestä? Se on suomensukuinen kieli luoteis-Venäjällä ja osissa Suomea. Karjala on vain yksi esimerkki Euroopan ainutlaatuisesta kielellisestä perinnöstä.

YHDYSVALTAIN VIRALLINEN KIELI ON...?
Englanti, mutta vasta maaliskuusta 2025 alkaen!

HÄNTÄTUMAKE on osa aivojen keskellä. Sen avulla kaksikieliset vaihtelevat kielten välillä sekä erottelevat kielet toisistaan. Kokeneilla kaksikielisillä häntätumake saattaa kasvaa runsaan käytön myötä.

MAAILMAN MONIKIELISIMMÄT MAAT

Papua Uusi-Guinea	(840)
Indonesia	(711)
Nigeria	(517)
India	(456)
USA	(328 kieltä)

ENGLANNINKIELISET puhujat noudattavat huomaamattaan seuraavaa järjestystä adjektiiveille: mielipide, koko, ikä, muoto, väri, alkuperä, materiaali, merkitys. Virke "my Greek fat big wedding" kuulostaa oudolta, mutta "my big fat Greek wedding" kuulostaa oikealta.

ITALIAKSI sana *latte* tarkoittaa maitoa, vaikka englannin puhujat usein viittaavat sillä maitokahviin. Kannattaa muistaa seuraavalla kerralla kun tilaat kahvin Italian matkalla!

XD

Eri kielillä on omat tapansa ilmaista naurua tekstissä, kuten "hahaha". Espanjan kielen "jajaja" saattaa olla tuttu, mutta thain "555" on varmaankin jotain uutta (thaissa "5" sanotaan "ha"), kuten myös japanin "www" ("w" tulee sanasta "wara" (笑), eli nauraa) tai portugalil "kkkkk".

KREOLIKIELET

ovat uusia kieliä, jotka syntyvät kun eri maista tulevat ihmiset luovat uusia sanoja ymmärtääkseen toisiaan. Esimerkiksi Haitin kreoli on yhdistelmä ranskaa, länsiafrikkalaisia kieliä ja tainoa.

Tiesitkö, että

IIRIN, SKOTLANNIN GAELIN JA MANKSIN kielillä ei ole sanoja "kyllä" tai "ei"? Kysymyksiin vastaaminen vaatii verbimuodon. Jos kysymys kuuluu "menivätkö he kotiin", vastauksen tulee olla "menivät" tai "eivät menneet".

VANHA SAKSA

1700-luvulla saksalaisia muutti Yhdysvaltoihin asumaan suljetuissa uskonnollisissa yhteisöissä. Tämän takia Pennsylvaniassa voi yhä kohdata 1700-luvun saksaa.

KYRILLISET KIRJAIMET muotoili alunperin thessalonikilaiset veljekset Cyril ja Methodius, jotka työskentelivät lähetyssaarnaajina slaavilaisten parissa Keski- ja Itä-Euroopassa.

ALBANIA, KREIKKA, TURKKI ja BULGARIA

saattavat mennä hämmentäviksi! Tiesitkö, että pään pudistaminen sivuttain tarkoittaa "kyllä" ja nyökkääminen tarkoittaa "ei".

KLIKKIÄÄNET

Klikkiääniä käyttää vain muutama kieli, joista useimmat ovat eteläisessä Afrikassa. Viisi eri "klikkiä" voi erottaa toisistaan siten, että ne tuotetaan suun eri osilla.

ISLANNIN kielessä vältetään ulkomaisia sanoja ja pyritään sen sijaan muodostamaan uusia sanoja muinaisten viikinkien sanoista. Tietokone on "tölva", joka muodostuu muinaisista sanoista "tala" (numero) ja "völva" (profeetta).

SHELTA tai GAMMON

on irlantilaisien matkaajien, eli *Rilantu Mincéirín*, kieli. Se on esimerkki salakielestä, joka kehitettiin vähemmistön yksityisyyden ylläpitämistä varten enemmistön keskuudessa.

SUKUPUOLITETUSTI VAI ILMAN?

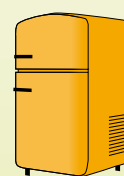
Osa kielistä on sukupuolettomia, kuten turkki ja englanti. Toisilla taas on kaksi tai kolme sukupuolta, kuten saksalla ja kreikalla. Neljä tai enemmän sukupuolia sisältävät kielet ovat varsin harvinaisia: Kongossa puhuttavassa zanden kielessä on sukupuolet maskuliinille, feminiinille, eläville sekä elottomille.

GRÖNLANNISSA yksi sana voi olla merkitykseltään monimutkainen. Esimerkiksi "nalaasaarusuummerujussu-araluarpunga" tarkoittaa, että "yhtäkkiä minulle tuli kova tarve vain käydä makuulle ja levätä, mutta...".

5%

Vain viisi prosenttia **PORTUGALIA** puhuvista asuu Portugalissa. Tämä ei sinänsä yllätä, sillä Brasilian ja Mozambikin kaltaisissa väkirikkaissa maissa puhutaan portugalia virallisena kielenä.

Kun **SUOMENKIELISIÄ** sanoja kääntää kirjaimellisesti, tulee monesta sanasta kummallinen, mutta hauska. Jääkaappi olisi "ice cupboard", tietokone olisi "knowledge machine" ja juoksumatto olisi "running carpet". Todellisuudessa ne ovat "refrigerator", "computer" sekä "treadmill".

Euroopan kielten päivä
26. syyskuuta

